

porteringsvirksomheden til generalforsamlingen.

Resolutionen (2496(XXIV)) vedtoges enstemmigt i plenarforsamlingen d. 28. okt. 1969.

Det særlige politiske udvalgs beretning: A/7722.

Apartheid-spørgsmålet.

(Dagsordenens punkt 34).

I. Indledning.

Behandlingen af apartheid-spørgsmålet på 24. samling kom til at forløbe efter et mønster noget forskelligt fra det, der kendetegnede behandlingen de nærmest foregående år, hvor de afrikanske lande havde accepteret en vis moderation for til gengæld at opnå en noget bredere tilslutning.

Tendensen var for så vidt mærkbar allerede under 23. samling, som en del lande, der dengang stemte for hovedresolutionen (derunder de nordiske), skønnede det påkrævet at afgive omfattende stemmeforklaringer.

Denne gang blev imidlertid teksten yderligere skærpet i en sådan grad, at muligheden for et bredere kompromis omfattende bl. a. de nordiske lande fortonede sig helt. Den afro-asiatiske gruppe, der udarbejdede hovedresolutionen viste sig ikke indstillet på forhandling om tekstens substans.

Det konstitutionelt uheldige lå særligt i, at afrikanerne i strid med FN-pagten formulerede resolutionen på en sådan måde, at der direkte fra generalforsamlingen til medlemslandene, og ikke som tidligere til det kompetente organ, sikkerhedsrådet, udgik en opfordring til økonomiske forholdsregler imod Sydafrika.

For mange af de lande, der ikke kunne følge den nye mere militante linie, kom det såkaldte OAU-manifest, der er omtalt i anden sammenhæng (dagsordenens punkt 106; bilag 21) til at spille en ikke uvæsentlig argumentativ rolle. Den tolerance og vilje til forsoning, som afrikanerne her selv tager til udgangspunkt for deres bedømmelse af race- og koloni-problemerne i det sydlige Afrika, blev således i adskillige indlæg, herunder endog enkelte afrikanske — med rette eller urette — taget til indtægt for nyt håb om en fredelig udgang.

II. Debatten.

Debatten, der foregik på baggrund af beretningen fra apartheid-udvalget, bragte ikke egentlige nye ting frem i forhold til sidste år. Apartheid-udvalgets formand, Somalias FN-ambassadør, anførte i sin forelæggelsestale, at alle forsøg på at finde frem til en fredelig løsning på situationen i Sydafrika var slået fejl og fortsat ville slå fejl.

Dette skyldtes, at Frankrig og mange industrialiserede lande til trods for sikkerhedsrådets opfordring i 1963 til at gennemføre en våbenembargo mod Sydafrika fortsatte deres våbenleverancer, og at Sydafrikas store handelspartnere — Storbritannien, Frankrig, Forbundsrepublikken Tyskland, Japan og USA — øgede deres samhandel med, investeringer i og beflyvning af Sydafrika.

Fremgangslinien i Sydafrikas økonomi medførte ikke sociale ændringer til gavn for den ikke-hvide befolkning, idet apartheidlovgivningen effektivt forhindrede noget sådant. Den sydafrikanske ikke-hvide befolknings eneste alternativ til at acceptere status quo, d. v. s. permanent slaveri, var at gribe til magtanvendelse.

Reaktionen på opfordringen i sidste års generalforsamlingsresolution til at yde de sydafrikanske befrielsesbevægelser materiel bistand havde hidtil været skuffende på grund af misforståelser med hensyn til den ønskede hjælps karakter. Det, det drejede sig om, var ikke militær hjælp, som befrielsesbevægelserne nok selv skulle fremskaffe, men derimod klæder, fødevarer, medicin og anden økonomisk bistand. Endelig fandt apartheid-udvalgets formand, at FN på samme måde som befrielsesbevægelserne nu burde anerkende den snævre sammenhæng, der fandtes mellem apartheid-spørgsmålet, Namibia-spørgsmålet samt problemerne i de portugisiske kolonier og i Sydrhodesia.

Zambia og Tanzania fordømte kraftigt Sydafrikas store handelspartnere og endosserede helt det synspunkt, at befrielsesbevægelserne nu måtte stå i centrum i kampen mod apartheid. De hævdede iøvrigt, at det sydafrikanske krigspotential udgjorde en direkte trusel mod de to lande. Historien havde lært, at uafhængighed ikke kunne opnås uden blodsudgydelser, og Sydafrikas befrielse var derfor et spørgsmål, der afhang af, hvornår det lykkedes de sydafrikanske